

fdta meg, hogy az ember, illetőleg a társadalmilag megszervezett emberiség nem áll meddő passzivitással a természettel, hanem jómaga is alakítja azt s felismert törvényeinek igénybevételével a maga céljaihoz igyekszik idomítani.

Márthus óta az emberiség lélekszáma több mint háromszorosára emelkedett. Ennek ellenére azonban — a kapitalizmus hajdan még átmeneti jellegű gazdasági válságait leszámítva — egyetlen olyan járványszerű éhínség sem pusztított a civilizált emberiségben, mint az előbbi, gyér népességű korszakokban.

A gépek feltalálásával a termelőerők csaknem megszázaszorosodtak, az élelmiszerek és létfontosságú eszközök száma óriási méretekben növekedett meg s minden jel arra vall, hogy ez a teljesítő-képesség nemhogy a maximumot érte volna el, de a rendelkezésére álló lehetőségek negyedét sem aknázza ki.

Ennek az igazságnak ténybeliségét jelen korszakunk szinte drámai példákkal igazolja. Igaz, hogy ma újra éhség és nyomor dúl a világban, még pedig olyan méretekben, mely valóban pokolnak mondható. Am tapasztalatilag bebizonyosodott, hogy ezt a nyomort nem a természet terméketlensége, még kevésbé a termelő erők hiánya okozza.

Míg a középkor éhínségeit ténylegesen természeti okok (primitív gazdálkodás, elemi csapások, a közlekedés fejletlensége, a gépi civilizáció és az intenzív gazdálkodás ismeretlensége) okozta, addig a mai nyomor infernalis zürzavara teit raktárak, horroriblis terméseredmények mellett kavargó.

Nyilvánvaló tehát, hogy a jelenlegi nyomor oka nem természeti, nem elemi természetű, hanem társadalmi jellegű. Nem a természet zordonsága és kegyetlensége okozta, hanem az uralkodó gazdasági rendszerből fakad.

Eppen ezért csodálatos, hogy mindezek ellenére és mindezt nyilvánvalóan tudva, még mindig akadnak „tudósok”, akik pesszimizisták, sőt egyenesen rémeket látó fantáziával igyekeznek a malthusi tévedést a köztudatba rekonstruált igazságként belopni. Így a napokban arról érkezett hír, hogy egy amerikai tudós az emberiség gyors szaporodását katasztrofálisnak jelzi. E tudós megállapítása szerint az emberiség ismert történelmének legutóbbi ötszáz éve alatt a földkerekség népességének száma 250 ezer millióval szaporodott — és amennyiben ez a szaporodás meg nem torpan, úgy — tudósunk szerint — az elkövetkezendő újabb ötszázadik évben a szaporodás olyan méreket fog öltetni, hogy az egyes emberek számára már csak állóhely fog jutni a ma még sokhelyütt lakatlan és kiaknázatlan földeken.

Bizonyos, hogy sok igazság van abban, hogy a túltengő kvantitás igen gyakran a kvalitás rovására megy. Miért is az emberiség szaporodásának mai lendülete — eme utóbbi, de csakis eme utóbbi szemzőből nézve — nem feltétlenül kívánatos.

Ez az utóbbi szempont azonban a fajnevelés, az eugenetika probléma körébe utalható és csak önkényesen hozható vonatkozásba a levitézlett malthusi elméletet kompromittált „igazságaival”.

Az emberiség szaporodásának hihetetlen méretű megnövekedése éppen azt bizonyítja, hogy a civilizált ember ma már sikeresen veheti fel a harcot a természet vel érveivel, melynek romboló ösztöne a multban minden gátlás nélkül érvényesülhetett — elsősorban a legkülönbözőbb járványok és betegségek alakjában.

Tulajdonképpen nem is a tényleges szaporodás lendülete sokszorozta meg a föld lakható részének emberlakományát (hiszen ma a szülés-sztrájk és a születések korlátozásának korszakában élünk), hanem a létfeltételek viszonylagos megerősítése, a civilizáció színvonalának emelkedése és mindenkifelelt a higiénia, az orvostudomány preventív, életmegtartó eszközeinek szinte fantasztikus méretű megnövekedése.

A malthusi rémképpel való játszadozás tehát vagy tendenciózus és ebben az esetben politikai célokat leplez, vagy pedig egy olyan makacsságnak jele, mely a tények előtt sem hajlandó meghajolni.

Szükséges tehát, hogy erős kritikával, sőt mi több: gyanúval nézzük a malthusi elméletet halottaitól feltámasztani akaró tudósok törekvéseit. Gyanúval pedig azért, mert éppen napjainkban éljük át és isszuk keserű levét azoknak a rossz-hiszemű mellébeszéléseknek, melyek óvatossan kerülnek meg a lényeg, hogy a felület látszataival tévesszék meg a könyvet megteveszthetőket.

Mindaddig nem lehet földünkön tul-szaporodásról beszélni, míg a technika

teljesítményeinek lehetősége felfelé ívelő vonalat mutat, míg a földön feltáratlan területek százezer négyzetkilométeres egységekben terülnek el s amíg a borzalmat nyomort nem az élelmiszerek hiánya, hanem épp ellenkezőleg: hihetetlen méretű bősége okozza.

Inkább a költészet és a fantázia világába utalható tehát annak az amerikai tudósnak „tudományos” látomása, mely szerint a jelenlegi szaporodási arány mellett földgolyónk az elkövetkezendő ötszáz év lezajlása után annyira benépesített lesz, hogy már csak állóhelyet juttathat az egyes embereknek.

Nem kell ettől a bölcseleti és szociális rémképtől tartanunk már azért sem, mert hiszen amiként a gazdasági életben is egyre inkább a racionalizálás felé haladunk (ha egyelőre a hibás racionalizálás felé is), éppúgy egy társadalmilag kiegyensúlyozott, szociálisan igazságosabb társadalmi rendszerben: az emberterme-

lés, vagy hogy egy nagy szociológus szavával éljünk: az embergazdaság világa is a racionalizáltság kiegyensúlyozó vonalán fog haladni.

De ez csak a következő évtizedek, he-lyesebben évszázadok problémája és feladata lesz.

A prioritás azonban jelenleg más dolgokat illet meg. Jelenleg arról van szó, hogy a már megszületett és a közeljövőben megszületendő emberek számára tegyük lakhatóvá és lehetőleg nyomortól mentessé a földet s a földet uraló természetet, melyről a pozitív, tehát nem önkényes, tehát nem állóhelyes igazságokkal telített tudomány bebizonyította, hogy az ember életviszonyaival szemben sem jó, sem rossz tendenciákkal nincsen eltelve, hanem — minden ellenállása ellenére is — alkalmazkodik az emberi munka, a magasabbrendű társadalmi célkitűzések teremtő és változtató energiáihoz.

Salamon László

A vasut problémája

Irta: Nádor Gyula (nyug. CFR. főfelügyelő)

A vasuti tarifarevizio folya-matban lévő munkálataival kapcsolatban ismertetjük Nádor Gyulának, az Ugir szállítási szakosztálya vezetőjének, nyu-galmazott CFR főfelügyelőnek érdekes tanulmányát. Nádor Gyula egyike azoknak a szállítási szakembereknek, akiket a CFR tarifarevizio bizottsága külön is megkonzultált és tanul-mánya már e szempontból is igényt tarthat az érdeklődésre.

(Első közlemény)

Az elmúlt 12 esztendő alatt nyolc íz-ben hoztak újabb és újabb törvényeket a román vasutak kezelésére és vezetésére. 1923-ban készült az első törvényterve-zet, amely már az autonómia felé hajlik, ezt a tervezetet az akkori közunkaügyi miniszter nem fogadta el és 1924-ben egy bizottságot küldött ki egy újabb auto-nom törvény elkészítésére, amely tör-vény aztán 1926 január 1-én életbe lé-pett ugyan, de a végrehajtási utasítás csak éppen az autonómia címet hagyta meg és a vasut továbbra is a fiskaliz-mus uralma alatt maradt, úgy, hogy a pénzügyminiszter diktálta a saját szük-ségleteinek megfelelően a tarifák eme-lését.

Minden kormányváltás egy új exploa-talási törvényt hozott, minden törvény után reorganizálták a vasutat és bár ész-lelhető volt a komercializálás felé való főrekvés, mégis 1929-ben már több mint négymilliárd deficit mutatkozott, amely nek fedezetére a német kölcsönöket igény-szert kellett felhasználni! Jóllehet, időközön-ként állandóan emelték a tarifákat, ami nek aztán az általános gazdasági krízis sel együttessen az lett az eredménye, hogy a vasut forgalma csökkent, az árúknak egyrésze áttért a sokkal olcsóbb autó-szállításra, egy nagyrésze kimaradt egé-szen a szállításhoz, mert üzemek, bányák és más termelőforrások megszűntek, a vasut bevételei ezek arányában a mini-mumra csökkentek és természetesen leg-nőtt a deficit.

A minduntalan változó törvények ma-gukkal hozták a vasutnak gyakori át-szervezését, amiáltal akadályozva volt az okvetlenül szükséges stabilitás kifej-lődése. A közönség sohasem tudta, hogy ügyes-bajos dolgaival hova kell fordul-nia, maguk a vasuti alkalmazottak sem tudhattak a gyakori változások miatt kel-lő utbizagizást adni.

A vasut mint autonóm vállalat lassan lassan kicsuszott a minisztérium és más kormányhatóság felügyelete és ellenör-zése alól és néha diktatórikusan maga in-tézte, mint legfelsőbb fórum, a felsőbb jóváhagyást igénylő ügyeket is.

Megbocsáthatatlan hibája a vasuti or-ganizációnak a túlzott centralizáció, mert 12.000 kilométer vasutat nem lehet egy központból adminisztrálni.

Nagyban érzi a közönség a hiányát an-nak, hogy a vasut vezérigazgatósága ál-tal sérelmesen elintéztet ügyekben alig talál felelősséget, mert a CFR Autonomia Consiliul de Administratia, ja, ugyanazon vezetés alatt áll, mint ma-ga a vasut vezérigazgatósága; a minisz-terhez pedig nem lehet fellebbezni, mert hiszen a vasut autonóm vállalat és csak bizonyos ügyekben van alávetve minisz-teri ellenőrzésnek.

A román vasut még mindig túlságosan nagy személyzettel dolgozik, ami káro-san befolyásolja kiadási tételeit. A sze-

mélyzetcsökkentésnél helytelen rendszert alkalmaz, mert ahelyett, hogy az új fei-veleteket egy időre beszűkítné, vagy korlátozná, elbocsátja a már kiképzett és használható személyzet egy részét. Ugyancsak káros a kiadási tételekre, hogy szükség nélkül magas fizetésű mér-nököket alkalmaz olyan állásokra is, ahol kisebb képzettségű és kisebb fizetésű al-kalmazottak éppen úgy megfelelnek. A mérnököket csak műszaki előkészüle-tet igénylő állásokban kellene elhelyezni.

Az üzleti anyag beszerzésénél is na-gyabb megtakarítás volna elérhető, ha azok a fogyasztási helyek legközelebb eső forrásokból szerezhetnének be és nem kellene azokat sokszor egészen nagy távolságokra kedvezményes fuvardíjak-kal, vagy éppen rezsiében szállítani. Lényeges megtakarítások volna-nak el-érhetőek, ha a vasut elégséges számban meglévő műhelyeit kifejleszténe annyi,

A gyerekek már megint katonásdit játszanak

A modern játékipar ágyuval, katonával, tankkal szórakoztatja a gyerekeket

Berlin, november 12. A yo-yo a fel-nöttek játékszeré, de azért nem kell hinni, hogy a gyerekeknek már nem jut-játék. A különbség csak az, hogy a gye-rekek kevésbé ártatlan játékszerekkel szórakoznak.

Berlinben már készülnek a nagy ka-rácsonyi vásárra és a lapok megállapít-ják, hogy talán még soha olyan sok ólomkatonát nem gyártottak a játékgyárak, mint ebben az évben. A játé-katonán kívül még nagyon népszerű a barnaínges baba is. Hitler figurája tiz-ezerszáma fog el és a zsidó kézben levő Wertheim áruház épüget árusítja, mint a többi üzlet.

Az ágyugyártás terén a gyermekjá-tékipar óriási fejlődést ért el. A haj-dani osztrák-magyar mozsárágyu mo-dellje olyan tökéletes, mint valami iga-zí fegyver és ötven méterre lehet gum-migránátjával célozni. Azután tankok, amelyekre ágyu van szerelve és tankok amelyekről gépfegyverrel szórakozhat-ik a pacifista huszadi század gyer-meke, vannak olyan játéktankok, ame-lyek egész bizonyosan példaadók lesz-nek a nagy háborús iparban is, mert egészen modern, új találmányt mutat-nak be: az ágyut oda lehet akasztani a tankra. A patent: két gummiszalag, a mely az ágyu kerekeit egybekapcsolja a tank hátsó kerekeivel. A nagy vezér-karok biztosan tanulmányozni fogják ezt a nagyon praktikus és egészséges játékszert.

Általában a gép uralkodik a játék-piacon. A tankok mellett nagyon né-pzserű a traktor is. Ugy látszik, a játék-ipar az orosz öt éves terv példáján in-dul el. Mindent traktorral akar csinál-ni. A gyerekszobában is. Igen érdekes dolog, hogy kitalálták azt is, hogy mi-képpen lehet a gyereket teljesen meg-fosztani a romantika szépségeitől és behódoltatni a gépnek. Most már villa-

Nem mindegy,
hogy mivel kezeli a hajhullást!
A hajkorpázás kezdeti stádiumában vé-gezzon rendszeres hajmosást

**EGGER PETROLHAJSZESZ
szel és Petrol
szappannal**

miáltal megelőzi a haj kihullását.
Ne hanyagolja el a hajkorpázás keze-lését! Az Egger Petrol és Petrol-szap-pan gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

ra, hogy a gördülő anyag javítását sa-lját rezsijében végeztesse és ne foglalkoz-tasson magánjavító műhelyeket.

A román vasutak díjszabási politikája felette sok kívánni valót hagy hátra. Mindenekelőtt megállapítható, hogy a háborúbejezte után sűrű egymásután-ban történt tarifaváltozásoknál, a köz-gazdasági kívánalmak figyelmen kívül maradtak és főként fiskális szempontok véettek tekintetbe. Ez a fiskalizmus eleinte a valutahullzás és a konjunk-tura idejében még nem érezette elvisel-hetetlen módon káros kihatását, később azonban a stabilizáció kezdetével és az általános dekonjunktura mellett mind jobban jobban érezhető volt a fiskaliz-mus káros hatása. A szállítmányok a drága fuvar miatt kimaradtak, a ki-sebb értékű áruk gyári üzemei megszün-tek, a vasut forgalma egyre csökkent és ennek arányában nőttön-nőtt a vasut de-ficitje, úgy, amint azt általánosságban a bevezetésben kiemeltük.

Eppen a vasut statisztikai adataiból állapítható meg, hogy 1927-ben 3.5 mil-liárd tonnakilométer teljesítmény mel-lett a vasut árudijszabási bevétele 7.6 milliárd lejt tett ki, ezen számok 1929-ben 2.8, illetve 5.8 milliárdra csökkentek, tehát a vasut rentabilitása 2 esztendő alatt 24, illetve 20 százalékkal esett vissza.

(Folytatjuk.)

DÉNES PÓLLAK TEMESVÁR

FABRIK
ANDRÁSSY
STRASSE
TELEFON
24

STÉPPÖCKEN

ből
UC

Egy angol pu

London, novemb-son (Scotus Viato Kelet gyík legutó videsen beszámó publicista, az Obszú és igen érdeke niai helyzet — P nehézségei" címme boru előtt és a monarchia kisebb toja volt. Egyike a kusoknak, akik ige niai, jugoszláviai potokat. Románia általános feltünst rövid kivonatát m ismertették, szoról pen hangzik:

A „din... „A mi zavaros az egyik legfontosa Természetes hát, jük a nehézségeket erőfeszítéseket, ar rendet teremtsen ságban Lengyelorsz háboru után ujjaa egyike Európa legg de jobban megínsy kezményeit, mint a hitték. Románia h be vissza kell térn ményekhez. A nag bojárok a veszély ör igjértek földet a par veszedelem elmúlt vukat. Drasztikus a tottak meg és bev választójogot.

A román megrve

Az agrárreform im niát a bolsevizmusba ban az általános vá román tömegek nem a reformra. A két Br séges, de erőszakos régi uralkodó osztály parintotta a hatalm korrupt választások vel. A demokratikus nemzeti parasztpárt nyolc évig ellenzéki Ferdinand király és lala után hivta hatalm a pártot és annak vez A pártnak hihetetlen az 1928-as választáso csak részben valósító sági orkán, amely K seper, komplikálta a tet, amelynek új irán rály hazatérése, aki üzetés alatt folyton parasztpárt.

„A király talom gyö

Az új királyban élt kóstoljon a hatalom g datta Maniut, miután hónapig stromanként magára vette egy nem kisérletének kockázat nek kinevezte Iorgát, hetséges tudós, de po — pénzügyminiszterne tényleges irányítójána a tehetséges, de cinik teljesen támogatás nél ban. Eme kísérlet első királyt bizonyára félre láviai diktatorikus re kerei. Am minthogy a folytán súlyosbodott, a erőforrások kimerülte ségre nem volt sok ren ban volt annyi bölcsess mielőtt még késő lett uccát, amelyen sógora. És ez annál is könny minthogy ő nem tábor tatott, nem nyomta el üldözte az ellenzék vez Csak a ne ak van té a tömegek a év elején eltávolí és Argetoianut. A ne

„Károly királyban volt annyi bölcsesség, hogy kikerülje a zsák-uccát, amelybe sógora: Sándor király jutott“

Egy angol publicista feltűnésteltő cikke Románia politikai helyzetéről, Károly király uralmáról és Elena hercegnő kérdéséről

London, november 12. Dr. Seton Watson (Scotus Viator), amint arról az Uj Kelet egyik legutóbbi számában már rövidesen beszámoltunk, a neves angol publicista, az Observer című lapba hosszú és igen érdekes cikket írt „A romániai helyzet — Károly király és az ő nehézségei“ címmel. Scotus Viator a háború előtt és alatt az osztrák-magyar monarchia kisebbségeinek lelkes támogatója volt. Egyike azoknak az angol politikusoknak, akik igen jól ismerik a romániai, jugoszláviai és csehszlovákiai állapotokat. Romániáról írott cikke, amely általános feltűnést keltett és amelynek rövid kivonatát már néhány nap előtt ismertettük, szóról-szóra a következőképpen hangzik:

A „dinasztikus agrárreform“

„A mi zavaros Európánkban Románia az egyik legfontosabb posztot foglalja el. Természetes hát, ha figyelemmel kísérik a nehézségeket, amellyel küzd és az erőfeszítéseket, amelyeket tesz, hogy rendet teremtsen határain belül. Nagyságban Lengyelország után a második a háború után újjáalakult államok közül, egyike Európa leggazdagabb országainak, de jobban megismerjük a háború következményeit, mint ahogyan azt általában hitték. Románia helyzetének megértéséhez vissza kell térni az 1917—18-as eseményekhez. A nagybirtokos osztály: a bojárak a vesztély órájában nemcsak hogy igérték földet a parasztnak, de midőn a veszedelem elmúlt, be is tartották szavukat. Drasztikus agrárreformot valósítottak meg és bevezették az általános választójogot.

A román tömegek nem voltak megérve a reformra

Az agrárreform immunissá tette Romániát a bolsevizmussal szemben. Ami azonban az általános választójogot illeti, a román tömegek nem voltak megérve erre a reformra. A két Bratianu-testvér tehetősége, de erőszakos irányítása mellett a régi uralkodó osztály ismét magához kaparintotta a hatalmat a hihetetlenül korrupció választások sorozatos segítségével. A demokratikus elemek, amelyek a nemzeti parasztpártban foglaltak helyet, nyolc évig ellenzékben maradtak. Csak Ferdinánd király és Bratianu Ionel halála után hivta hatalomra a régenstanács a pártot és annak vezérét, Maniu Gyulát. A pártnak hihetetlenül nagy sikere volt az 1928-as választásokon. De programját csak részben valósította meg. A gazdasági orkán, amely Kelet-Európán végigsöpört, komplikálta a belpolitikai helyzetet, amelynek új irányt adott Károly király hazatérése, akivel négyéves szünet után folytatott kokettált a nemzeti parasztpárt.

„A király belekóstolt a hatalom gyönyöreibe“

Az új királyban élt a vágy, hogy belekóstoljon a hatalom gyönyöreibe. Lemondata Maniut, miután Mironescut néhány hónapig stromanként tartotta hatalmon, magára vette egy nemalkotmányos rezsim kísérletének kockázatait. Miniszterelnöknek kinevezte Iorgát, aki ténylegesen tehetséges tudós, de politikailag gyermek — pénzügyminiszternek és a kormány tényleges irányítójának Argetoianut, ezt a tehetséges, de cinikus pénzügyit, aki teljesen támogatás nélkül állt az országban. Erre kísérlet első fázisaiban Károly királyt bizonyára félrevezették a jugoszláv diktatorikus rendszer csalóka sikerei. Amint hogy a gazdasági válság folytán súlyosbodott, az ország pénzügyi erőforrásai kimerültek, külföldi segítségre nem volt sok remény. Károly királyban volt annyi bölcsesség, hogy elhagyja, mielőtt még késő lett volna, azt a zsák-uccát, amelyen sógora, Sándor király jár. És ez annál is könnyebb volt számára, minthogy ő nem tábornokkal kormányoztatott, nem nyomta el a sajtót és nem üldözte az ellenzék vezéreit.

Csak a nemzeti parasztpártnak van tényleges befolyása a tömegekre

Az év elején eltávolította tehát Iorgát és Argetoianut. A nemzeti parasztpárt

visszakerült a hatalomra, először Vaida Sándor — Maniu barátja alatt, aki sikerteli miniszterelnöke volt Romániának 1920-ban — most röviddel ezelőtt pedig Maniu alatt, akit Titulescu is erősen támogatott. A gazdasági válsággal szemben, amely alatt egyetlen kormány sem tarthatja fenn népszerűségét, el lehet mondani, hogy csak a nemzeti parasztpártnak van ma Romániában tényleges befolyása a tömegekre. Azt is állítani lehet, hogy Károly király tudatában van annak, hogy a román dinasztia számára a legbiztosabb reménységet az ezen demokratikus erőkkel való szövetség képezi.

Nincs dinasztiaellenes mozgalom Romániában

Sem az intellektuelek, sem a parasztek között nem lehet dinasztiaellenes mozgalomról beszélni. A három közvélemény nem teszi felelőssé a koronát a jelenlegi nyomorért. Nem lehet tagadni természetesen, hogy ha nem fog a világhelyzetben rövidesen javulás bekövetkezni, a romániai nélkülözések, amelyeknek okát a mezőgazdasági termékek árának esésében és a kivitel csökkenésében kell keresni, súlyos veszedelmeket idézhetnek elő. Igen fontos azonban, hogy Románia sorsa egy olyan párt kezébe van letéve, amely a nép bizalmát élvezzi, az ország legdemokratikusabb és legbecsületesebb államférfiainak kezébe, akik arra vállalkoztak, hogy pénzügyi és mezőgazdasági

reformokat vigyenek keresztül, hogy kirtsák a korrupciót és hogy megvédjék a kisebbségeket.

Maniu és Titulescu

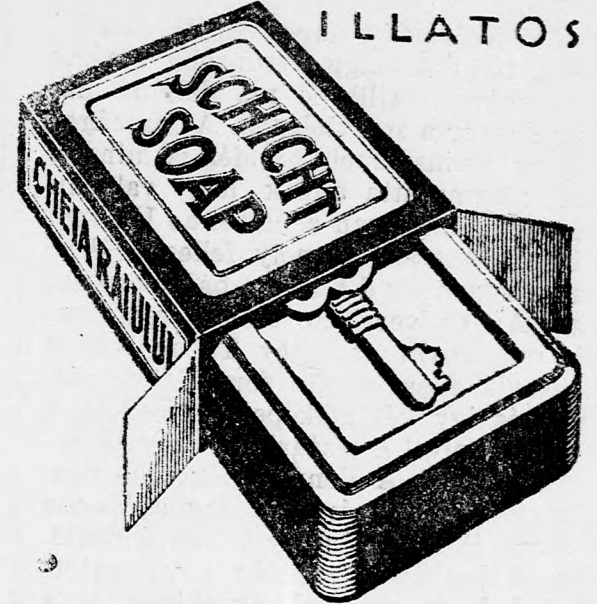
Maniut nem ismerik a Nyugaton annyira, mint amennyire megérdemelné. De mindazok, akik ismerik az ő demokrata vezetői tulajdonságait, tiszta jellemét és szerénységét, remélik, hogy rövidesen személyes kontaktusba léphetnek vele Genfben, Párizsban, Londonban és Berlinben. Titulescu sokáig állott Genf fényében. Akik ismerik intellektuális becsületességét, tudják róla azt is, hogy a béke ügyének és a nemzetközi harmóniának szenvedélyes szószólója. E két ember szövetsége különösképpen erős lesz, ha biztosítják maguknak olyan emberek közreműködését is, mint Vaida, Mihaleche és Madgearu.

A sárga sajtó

Sajnálatos, hogy egy ennyire súlyos pillanatban a földet két félgömbjének sárga sajtója (a szenzációhajászó lapokat az angolszász országokban „sárga sajtónak“ nevezik) mindenáron igyekszik kiaknázni a Károly király és Elena hercegnő közötti szerencsétlen nézeteltérést és olyan botrányos részletekkel foglalkoznak, amelyek egyáltalán nem érdekelnek a világot, ha nem királyi halandókról volna szó. Felelőtlen lapok le akarják szállítani Romániát a kilencvenes évek

SCHICHT SOAP

A JÓ SZAPPAN ILLATOS

SCHICHT NEVE JÓTÁLL A MINŐSÉGÉRT

Szerbiájának nivójára, ahol Milán és Natália, a Sándor és Draga közötti incidensek homályosították be a szerb paraszt szolid jótulajdonosságait. Ideje volna kihangsúlyozni, hogy mennyire szükséges Délkelet-Európában a jelenlegi rend fenntartása. Románia külföldi barátai úgy ismerik Károly királyt, mint egy ténylegesen tehetséges embert, aki szeretne jót tenni országában. Károly király első nagy tette volt, amidőn nem átalotta elhagyni a hamis utat, amelyre rálépett. Ha hü tud maradni az alkotmányos rezsimhez, az ifjú generáció rövidesen mégé fog felsorakozni s midőn a jóidők visszatérnek, nyugodt vizekre vezetheti majd Romániát és biztos koronát hagyhat hátra egy második Vitéz Mihálynak. Egész Európa érdeke az, hogy II. Károly király missziója ne valljon kudarcot“.

Bombamerényletet akartak elkövetni Berlin villanycentráléja ellen

Bombamerényletet akadályozták meg a kielői fogház előtt

Berlin, november 12. Tegnapra virradó éjjel utolsó pillanatban sikerült megakadályozni egy bombamerényletet, amellyel el akarták pusztítani Berlin egyik legfontosabb villamosvezetékét. A karlsruheri villamos állomáson tegnap este jelentkezett egy fiatalember és elmondta, hogy a Wulshede felé vezető vasutvonalon a vágányok fel van nak szakítva. Nyomban megindították a vizsgálatot és megállapították, hogy a pályatest sértetlen volt ugyan, a közelben álló villanyvezeték oszlophoz azonban 46 robbanó gyújtacsot kötöttek hozzá, amelyekhez gyújtószinór vezet.

Ha a merényletet végrehajtották volna, akkor kettészakadt volna az a hatalmas villamos vezeték, amely Berlint a trattenborfi barnaszénbánya vidékkel köti össze. A robbanásnak tehát az lett volna a következménye, hogy komoly zavarok állottak volna be Berlin világitó árammal való ellátásában. Ezen a helyen a külvárosok felé haladó vasuti közlekedést sem lehetett volna folytatni, mivel a lezuhanó villanyvezeték oszlop elpusztította volna a vasuti vágányokat. Az a fiatalember, aki a készülő merényletéről jelentést tett, több embert figyelt meg, akik a vágányokon foglalkozkodtak és ebből a fiatalember arra következtetett, hogy ezek az emberek

a vasut ellen akarnak merényletet elkövetni. A gyanús férfiak csoportját egyébként az arra haladó személyvonat utasai is észrevették.

A reggeli órákban a rendőrök a kielői bírósági fogház épületének közelében letartóztattak egy embert, aki gyanús viselkedésével vonta magára a figyelmet.

A rendőrök átkutatták a környéket és egy bombát találtak, amelyhez gyújtószinór volt kötve és amellyel nyilvánvalóan merényletet akartak elkövetni. A robbanó anyag nagy ereje következtében a bomba felrobbanása a környéken nagy kárt okozott volna.

Kisértet a kolozsvári ügyészségi fogház folyosóján,

avagy hogyan csinál magának reklámot a foglyok között egy kolozsvári ügyvéd,

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi időben a kolozsvári ügyészséghez és az ügyészségi fogház igazgatóságához a fogház lakói többször is azzal fantasztikus panasszal fordultak, hogy minden éjjel egy kísértet ébreszti fel álmukból, aki fel és alá sétál a fogház folyosóján. Mint hogy ezek a panaszok ugyszólván naponta megismétlődtek, Biriescu dr. főügyész elhatározta, hogy személyesen néz utána ennek a titokzatos ügynek. A főügyész megfigyelő állásba helyezte magát a fogház egyik irodahelyiségében, de két-három éjjelen keresztül nem vett észre semmi feltűnőt, mire beszüntette a vizsgálatot.

Két-három nap múlva a fogház lakói ismét panaszkodni kezdték, hogy az ismeretlen következetesen megzavar-

ja egyébként sem tulságosan kellemes álmukat. Biriescu dr. ismét személyesen jelent meg egy éjszaka a fogházban, hogy megismerkedjék a kísértettel. Tegnapelőtt éjjel, ugy egy óra tájban, a főügyész és a kísértetben levő rendőrkomiszárok nem minden meglepetés nélkül figyelnek fel arra, hogy valaki a folyosón elhaladva, elkiálja magát: — Aki nem akar egész életén át a börtönben maradni, az forduljon S ügyvédhez.

A kísértet többször is megismételte ezt a felkiáltást. Midőn a helyiség elé ért, amelyben a főügyész rejtőzött, lefűlelték. Kiderült, hogy Vasile Suci börtönőrrel azonos, aki egy lepedőbe burkolva, éjjeleken keresztül terrorizálta a fogház lakóit ezzel az egészen bizarr formájú reklámmal. A rövidre

fogott börtönőr beismerte, hogy apró pénzbeli segélyekért és egyebekért vállalta magára, hogy S. ügyvédnek reklámot csináljon. Az ügyvédet másnap beidézték a vizsgálóbíró elé és szembevitették a börtönőrrel. Az ügyvéd, aki eleinte minden közösséget megtagadott a reklámozásnak ezzel a szokatlan és nem is tulságosan erkölcsös formájával, kénytelen volt végül is beismerni vallomást tenni. A vizsgálóbíró kiderítette azt is, hogy az ügyvédnek — a kinek neve egyelőre csak egy kezdőbetűvel jelölhető meg — kitűnő összeköttetései voltak a börtönrel, ahová éjjel-nappal szabad bejárása volt. A vizsgálat folyik.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

SPORT

A mai sportprogram

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) A nagy erőpróba mégis Kolozsváron zajlik le ma délután három órakeresztényen. Az országos bajnok Venusz, mely az idén is minden jelét megmutatta annak, hogy valóban az elsők között van a helye, az Univerzitateval mérkőzik, mely fellegvárban nagyon kemény dió lesz a bajnokságnak. Az Univerzitate csontka csapatát megerősíti az, hogy Tabac már a Brasovia ellen is régi formájában játszott és így két gólképes szélsővel, a center Sepivel a csatárlánc nagy játék-erőt képvisel. A Venusz még soha nem játszott Kolozsváron és így a Valcov fivérek játéka iránt óriási az érdeklődés. A balhálft posztján a válogatott Eisenbeisser szerepel, egyébként is a bajnokságot olyan hírek előzik meg, amelyek nemcsak nagy küzdelmet, hanem rekordbevételt is biztosíthatnak. Az U csapata a következő felállításban játszik a Venusz ellen: Seps, Iancovicu, Sfera, Gain, Dobosan, David, Tabac, Ploiesteanu, Sepi, Stefanescu, Surlesiu. A három órakeresztény mérkőzés bírja dr. Morar Teofil lesz.

A nemzeti bajnokságban küzdő másikkolozsvári együttes, a Románia Bukarestben a b. osztályban vezető CFR ellen küzd a következő felállással: Chendrean I., Doci, Krieshofer, Felecan, Criza, Farkas, Chendrean II. Munteanu, Pop, Muresan, Cipcigan. Jó szereplést várunk a formában lévő Romániától.

A kolozsvári csapatok közül még a Haggibbor szerepel vasárnap vidéken. A csapat a Románia ellen játszott játékosokat szerepelteti a nagybányai CSO Phoenix ellen, de tartalékok nélkül. Az összeállítás a következő: Rosenfeld I., Zelig, Havas, Ordentlich, Heller, Szilágyi, Rosenfeld III., Szirmay, Weisz, Jakab, Rosenfeld II. Tartalékok Hirsch és Weinberger. Mérkőzésen most mutatkozik be először a tréningeken már bevált Heller és Szilágyi.

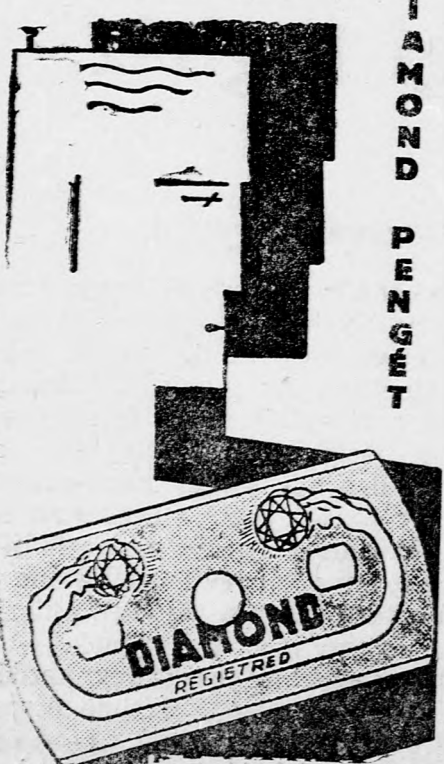
Délelőtt tíz órakeresztény Haggibbor ifjúsági csapata a KAC ifjúsági ellen játszik bajnokit. Az összes ifjúsági játékosoknak már fél tizkor a pályán kell lenniük.

Schimmy paszta

Francia terpentines 30 százalékkal olcsóbb minden márkánál.

Schimmy-pasztagyár Szatmár

Kerjen csak

Kapható mindenütt

ARANY EGÉSZSÉG.
is csak akkor érték-haváhozható az igmándi viz-szállítási útján denit kapható!

Hasznos tudni,

hogy a derüs hangulat, a jó közérzés mindig a gyomor és belek kifogástalan működésétől függ

Szorulásban szenvedőknél, emésztési hiányoknál pedig

Schmidthauer természetes **Igmándi** keserűvíze válik be legjobban.

A világgazdasági konferencia problémáival foglalkozik a Nemzetközi Fizetések Bankja hétfői igazgatótanácsi ülése

Bázel, november 12. A Nemzetközi Fizetések Bankja igazgatótanácsa hétfőn ülést tart, amelyen többek között a világgazdasági konferencia programjára kerülő problémákkal is foglalkozni fognak.

Több lap közlése szerint amerikai részről óhajtanódnak tartanak a Nemzetközi Fizetések Bankja hatáskörének kiterjesztését. Az a terv merült fel, hogy a bázei intézet clearinghouse szerepét vegye át s működjék együtt az amerikai bankokkal és más Európán

kívül székelő intézetekkel is. A hatáskör kiterjesztés esetére megbíznak az intézetet a világ aranytartalékának fokozott ellenőrzésével is. Szó van az aranyvalutarendszer átszervezéséről, amelynek révén a kisebb jegybankok ércfedezetét 25 százalékosra óhajtják csökkenteni. A terv ajánlja az aranykészlet kedvezőbb elosztását s ezzel a valuták stabilitásának megfelelő alátámasztását, ami a világkereskedelemre és a krízis csökkentésére kedvező hatást gyakorolna.

Botrányos visszaélések a kolozsvári „diákbonok” körül

Es egy tudósítás arról, milyen feltételei vannak a fiziológiai intézetben egy asszisztensi állás elnyerésének

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Vasile Munteanu, az Adeverul kolozsvári tudósítója, sorozatos cikkekben leplezi le azokat a visszaéléseket, amelyek a kolozsvári egyetem, a klinikák és a diákbonok segítségével kapcsolatosan történtek. Mai cikkében egy fiatal orvos történetét mondja el, aki a kolozsvári egyetem fiziológiai intézeténél megpályázott egy asszisztensi állást. A rendkívül tehetséges fiatal embert, akinek aktái fölően nagy képzettségéről tanuskodtak, elvben akceptálták is. Am kinevezésének feltételei voltak. Mindenekelőtt is az, hogy fizetését ossza meg még két személlyel, a kiknek semilyen kötelezettségük nincs az asszisztensi munka elvégzésével kapcsolatosan s működésük kizárólag a néhány ezer lejes fizetés megfelelő részleteinek felvételére szorítkozik. E feltételek között volt az is, hogy a fizetését nem ő veszi fel a pénzügyigazgató-ságtól, mert ebben az esetben utólag visszatarthatta volna a dézsmát.

Ugyancsak ezzel kapcsolatosan elmondja az újságíró, hogy milyen hallatlan visszaélések történtek azokkal az ebédbonokkal, melyeket a rendőrség állítólag szegény diákoknak bocsájt rendelkezésére, hogy Kolozsvár éttermeiben és kifőzdéiben étkezhesenek. Az újságíró szem- és fültauja volt a következő beszélgetésnek:

— Akarsz jól enni?
— Hogyne.
— Akkor neked adom ezt a „diákbont”. Nekem nincs szükségem rá, ugyanis annak az embernek adom, aki reggelként megmasszírozza az izmait.

Az ur, aki oly nagylelkűen ajánlta fel az általa korlátlanul élvezett bont, 18 ezer lej havi fizetést huz az egyik állami intézménytől. Hasonlóképpen részesül a diákbont áldásából egy kolozsvári jómódu görögkeleti pap egyetlen fia is, aki a bonok használatát a következőkkel magyarázza meg:

— Miért ne tartsa meg magának az ember a pénzt, ha lehet...?
Ezzel szemben a ténylegesen szegény sorsú diákok hiába kopogtatnak ebéd-bonokért a rendezőség kapuján, ha nincsenek megfelelő politikai összeköttetések.

Olcsó könyvhét nov. 3—10! Magyar, német, francia jó könyvek hallatlan olcsón. Virékre utánvétellel szállít, nem tetszőt cserél Lepage Cluj. Kérjen jegyzéket.

Zilahy Lajos: A lélek kialszik. Lélekbe-markolóan szép és megrázó regény a ki-vándorló magyar életéből. Az Athenaeum 68 lejes díszvázonkötésű sorozatában. Egy-egy kötet 3—400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár. Kérje a 12 kötetes szenzációs sorozat jegyzékét.

AZ

M. NEUMANN

RUHA

OLCSÓ TARTÓS ELEGANS

CLUJ, PIATA UNIRII 14.

A gyakorlati fogópolás

Igen érdekes előadást tartott dr. Perl Ottó az Erdélyi Múzeum Egyesületben a fogak romlásának okáról és annak megakadályozásáról. Először kifejtette azt a mai általánosan elfogadott elvet, hogy a fogak romlását kizárólag a keményítő (liszt) tartalmú ételmaradékok erjedéséből keletkezett sav okozza. Az emberi nyál tartalmaz egy ptyalin nevű anyagot, amelynek rendeltetése a keményítőt feloldani, hogy sav ne keletkezhesék. Azonban a nyál nem mindig és nem mindenkinél tartalmaz elég ptyalint. Az eddigi fogópolószerek dezinficiensekkel akarták az erjedést meggátolni. Hunt és mások kísérletei eldöntötték, hogy semmi dezinficiens 5 percnél tovább nem képes a szájbán fertőtlenítő hatást kifejteni. Pickerril amerikai, Malmok és Schröder berlini professzorok szerint a dezinficiensek által masak, mert egyrészt csökkentik a nyál keményítő oldó hatását, másrészt a száj természetes védőeszközöket tönkreteszik és így a kórokozó baktériumok számára különösen kedvező táptalajt hoznak létre. Perl doktor ezeket bemutatta a saját tudományos kutatásai alapján készült fogópoló szereket, melyek semmi nemű káros dezinficienseket nem tartalmaznak, de tartalmaznak egy olyan növényi kivonatot, amely ugyanazzal a kémiai oldó tulajdonsággal bír, mint a jó fogu ember nyála.

Végül előadását egy frappáns kísérlettel fejezte be. Két kémcsőbe tett vizet és egy ostayt (liszt). Az egyikbe tett pár csepp „Perlott” szájvizet. Organtinnal leköttette a kémcsőket, pár perc után a szájbázi kémcsőben az ostay egészen feloldódott, ugyhogy a kémcső egészen tartalma az organtinon át kiönthető volt, a másik kémcsőben az ostay nem oldódott, sőt megdegedt és mint vastag lepedék rakódott az organtinra, ugy hogy még a víz sem volt kiönthető. A szájbán a helyzet ugyanaz, a fogak megfelelnek az organtinnak, az ostay lisztirtalmu tápláléknak. Ugyan így old a paszta és fogpor is. A „Perlott” szerek tehát az összegyűlt keményítőt a fogakról leviszik, ugy hogy sav nem keletkezhetik.

Igen érdekesek a bemutatott „Perlott” drageék, jó ízű szintén keményítő oldó bonbonok, amelyek amellet, hogy például fekvő betegeknek, gyermekeknek megóvják a fogakat a baktériumok táptalajának feloldásával, megakadályozzák azok elszaporodását is. Sokkal inkább megóvnak például influenza és más járvány idején a szájon át való fertőzéstől, mint bármely más fertőtlenítő, amely legfeljebb akkor használható, ha éjjel-nappal állandóan szájbán tartanók.

Budapesti Aut. Orthodox Izr. Hitközség

1098—1932. sz.

Pályázati hirdetés

A budapesti aut. orth. izr. hitközség a Kazinczy uccai főzsínagójában megüresedett

főkántori állásra

pályázatot hirdet.

Pályázhatnak szigoruan orthodox zsidó életmódot folytató **הַסֵּם יִישׁוּ** kik a 40-ik életévet még be nem töltötték; az ó-héber liturgiában teljes jártassággal, zenei képzettséggel bírnak és ének-karral működni képesek.

VII., Dob ucca 35. szám alatti titkári hivatalban benyújtandó ajánlathoz élet-kort, családi állapotot, vallási életmódot és eddigi működést igazoló okiratok csatolandók.

Csakis a meghívottakat bocsátjuk próbaelőadásra és az utiköltséget csak is a megválasztottnak térítjük meg.

Budapest, 5693. évi Marchesvan há-vában.

A budapesti aut. orth. izr. hitközség előjárósága.

Buk
re

MI KÖZ

Bucuresti.Buk sors különös és sorsa a galutba a rud mindig akarnak ütni, ket ütnek. Tíz é aünket, mint zs ma sem tudjuk.

Ros

Egy magyar bosszulni maguk miatt az ifjak, lapja felheccelt Számit, a Bulva teszik tönkre és Számit, aki buk sem beszél magy Gömböst akar vendéglőjének a miután néhány anélkül, hogy B tal is a zsidó B Böhm Bandj és jól hangzik.

Stelescu és hiv

Es mi

De mi köze van gény Lanczet Józ simpatikus és kö polgárnak, aki v Lapok” fővárosi tője?

Lanczet Józsi jobb erdélyi cion zik. Ó maga is e Palesztinában és oda visszamenjen tagja künn él a narancsligetekben gyar irredentizm amilyen távol es len ember állhat.

Hals

A csöselék e nu bulvardon ker pok” szerkesztősé zölték, hogy a lap sabeta bulvardra nem tudták meg, vonult végig a ki Sehol egy szál o tol a rendőr. A vért akarnak látr „Halál a Bukar A lap cégtáblá kiteve. Éjfél fejé ra kopogtatnak. V ráakadnak Lancze resti Lapok” kiad kására.

Lanczet modern lakik, amely még ve. A földszinten é nincsenek feltéve előtt ott állanak mok, méz és cem

A 3.ik emelet k czet Józsi lakása.

Néhány perccel ládjával még az er tetők felvonulását visszafordultak... M előtt. Rövid tanác megértette. A lépcs zárta. Kemény, ha

Jön

Bukarestben irredentákat keresnek halálra és zsidók adják meg az árát...

Mi köze van Rosenberg Száminak, Böhm Bandinak és Lanczet Jozsefnek a revízióhoz?

Bucuresti. Bukarest, november 12. A sors különös és keserű ironiája a zsidók sorsa a galutban, hogy bármi történik, a rud mindig csak rájuk jár. Bárkit akarnak ütni, végeredményben bennük ket ütnek. Tíz éven keresztül ütöttek benünket, mint zsidókat. Hogy miért? még ma sem tudjuk. És most, amikor a dia-

kok és egyes zavarosban halászők szélye egy másik kisebbség ellen fordult, kiderül, hogy az áldozatok újra csak mi vagyunk.

Budapestben a békeszerződések revízióját kérik és Bukarestben zsidókat vernek meg zsidókat tesznek szerencsétlenné.

ról, a mai kor legnagyobb írójáról. Egyetemi tanár előadását a század legnagyobb tollu gondolkodójáról.

Nem, Stelescu képviselő ur, nem állhattok diákoknak az élen. Hisz Lanczetnél kabátot loptak, a szociáldemokrata párt könyvtárából pénzt loptak, 6000 lejt és a

párt borbélyműhelyének a kasszáját is feltörték, ahonnan 600 lejt loptak. Sőt Lanczet kasszáját is próbálták feltörni. De a Wertheim-szekrény nem engedett.

Hiszen Tasca professzor maga is így nyilatkozik a tegnapi nap hőseiről, Stelescu urról és társairól:

„A zavargók a mi egyetemünk diákjai nak adják ki magukat, hogy könnyebben usszák meg tegnapi ténykedéseik következményeit.“

„Sok generációnak voltam a mestere; ezeknek a generációknak a nevében tiltakozom az ellen, hogy a diák névvel így visszaéljenek.“

„Nem lehet elhinni azt, hogy a mi ifjuságunk krémje amely az ország első egyetemére jött lelkét felfrissíteni és agyát megvilágítani, ennyi türelmetlen séget tanúsítson...“

Ime néhány eset, néhány kép. Szomorú adatok arról, hogy milyen boldogok Lanczeték, azok a Lanczeték, akik künn az Erecben narancsligeteket öntöznek. Novemberben, Amialatt Józsi a magyar revizionistákért tartja a hátát.

Hátszegi Ernő.

Rosenberg Számi földönfutó lett

Egy magyar újságíró akarják megbosszulni magukat a revíziós kampány miatt az ifjak, akiket Stelian Popescu lapja felheccelt és szegény Rosenberg Számit, a Bulvardkávéház tulajdonosát teszik tönkre és földönfutóvá, Rosenberg Számit, aki bukaresti zsidó és egy szót sem beszél magyarul.

Gömböst akarják ütni és Böhm Bandi vendéglőjének a cégtábláját törik össze, miután néhány ezer lejre fogyasztanak, anélkül, hogy fizetnének. A káros ezután is a zsidó Böhm Bandi.

Böhm Bandi és a revizionizmus: egész jól hangzik.

Stelescu és hívei Gömbösön akarják ki

tölteni a bosszujukat és a „Regal“ mozgó zsidó tulajdonosát károsítják meg.

Tegnapelőtt a „Regal“ban A szép kaland című operettet játszották. Főszereplője Nagy Kató, véletlenül magyar származású. Tegnap este, amikor már új filmet, a „Névtelen embert“ játszották, a Nagy Kató filmnek még kinmaradt egy plakátja. Ez elég volt ahhoz hogy a mozgó megrohanják, a cégtáblákat leüssék és éktelen kampókeresztekkel mázolják be a falakat.

Azt elfelejtették, hogy a kampóske. resztet éppen a revizionizmus sampionjai, Hitler és Gömbös találták ki.

Colfescu ügyész dr. Klein Miksa ellen is vádat emelt a Krenner-per ítélethirdetésénél

Elutasították a kérést. Nézeteltérés van a tanács tagjai között

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton délelben a Pavel Constantin-per közönségének egy része a tárgyalóteremmel szomszédos kis helyiségbe ment át, ahol a Hortopan-Mese-tanácsának kellett ítéletet hirdetnie a Krenner-per vádlottai: dr. Krenner Miklós, dr. Somody András és Gredinár Aurél felett. A közönségnek kissé várokozni kellett, mert nem volt jelen a törvénykezeti jegyző, akinek megérkezéssel végül kezdetét vehette az ítélethirdetés. Ezt megelőzőleg azonban Colfescu ügyész emelkedett szólásra és a következő megjelent keltő beszédet mondotta:

— Tekintetes törvényszék, miután a tanács tagjai még nem mondtak ítéletet, még mielőtt a végleges határozat megtörténne, vádiratkiegészítési indítványt tedjesszék a törvényszék elé.

Kérem a vád kiterjesztését dr. Klein Miksa védőügyvéd ellen,

aki az elmúlt tárgyaláson védőbeszédében kijelentette, hogy azonosítja magát dr. Krenner Miklóssal. Miután Krenner Miklós a törvényszék előtt általam már ismertett bűncselekményeket elkövette és miután Klein Miksának ez a kijelentése kimeríti a büntetés feldicsérése büntetetté kritériumait, kérem a törvényszéket, vegye tudomásul dr. Klein Miksának a büntetőtörvénykönyv 69. és a Marzescu-törvény 9. és 11. paragrafusai értelmében való vádálathelyezését.

Vádak özöne egy szerkesztőség ellen

— Továbbá vádat emelek Krenner ellen, mert az elmúlt törvényeségi tárgyaláson az utolsó szó jogán nyilatkozatot tett és ebben az ügyészről azt a kijelentést tette, hogy

cselekedeteit gyűlölet irányítja, nélkülözi tehát az ügyészi fórumhoz illő tárgyilagosságot.

Ez az állítás alkalmas arra, hogy a magyar kisebbség körében államellenes hangulatot keltsen és így kimeríti az államellenes izgatás büntetetté kritériumait.

— Ugy dr. Klein Miksa beszéde, mint Krenner Miklósnak az utolsó szó jogán elmondott nyilatkozata megjelent az Ellenzék 256-ik, november 8-i számában. A cikket Végh József hírlapíró írta, aki saját bevallása szerint nem volt jelen a tárgyaláson, hanem a Klein Miksától és dr. Krennertől kapott adatok alapján írta a cikket. Dr. Krenner saját nyilatkozatát az Ellenzék szerkesztőségének lediktálta, erről a kézirat tanusodik.

Vádat emelek tehát Végh József újságíró és Szentimrey Kovács Jenő felelős szerkesztő ellen,

akik a cikknek megjelentetésével lehetővé tették az államellenes izgatás büntetetté elkövetését.

„Gyökerestül“...

Ezután Colfescu ügyész azzal indokolta meg nagy meglepetést keltő vádindítványát, hogy gyökerestül kell kipusztítani azokat a tendenciákat, amelyek a magyar lakosságnak az állam ellen való felbujtását célozzák. Miután a törvényszék most a tények pontos ismeretében van, ez a tanács a leghivatottabb fórum arra, hogy a vádindítványt tudomásul vegye.

A Colfescu bejelentéseit fogadó néma csendben dr. Klein Miksa emelkedett szólásra, aki izgalomtól remegő hangon a következőket mondotta:

Dr. Klein Miksa méltóság teljes válasza

— Kérem a törvényszéklet utasítsa el a vezetőügyész helyettesének vádindítványát, mint olyat, mely a bűnügyi perrendtartás vonatkozó paragrafusai értelmében elfogadhatatlan. A perrendtartás 321. és 322. paragrafusai szerint a bizonyítási eljárás után semmiféle előterjesztésnek helye nincs. Abban a pillanatban, amikor a törvényszék ítélethozatalra volt visszavonva,

a törvényszék semmiféle indítványt nem vehet figyelembe.

Ami a védőügyvéd vádálathelyezését illeti, a törvény kategorikusan úgy intézkedik, hogy amennyiben a tárgyalást vezető elnök nem figyelmezteti, vagy nem utasítja rendre a védőt,

ugy utólagosan ellene vádat emelni nem lehet.

Mi teljes erőnkkel harcolni fogunk minden rágalom és gyanúsítás ellen.

Azo ország kisebbségei respektálják az államot és a törvényt, tiltakoznak tehát minden olyan gyanúsítás ellen, mely törvényességünket és jóindulatunkat kétségbevoajja. Ennek leszögezése után kérem az ügyész vádindítványának elutasítását.

Nézeteltérés

Hortopan elnök az érthetően izgalmas atmoszférában kijelenti, hogy a perrendtartás vonatkozó paragrafusai értelmében

a törvényszék elutasítja az ügyész vádemelését

és utasítja, hogy az újabb eljárást a tárgyalástól függetlenül tegye meg. Ezután kihirdette az elnök, hogy

a Krenner-per ítélethozatala során a bírák között nézeteltérés merült fel ezért hármas tanács előtt a törvényesek újra fogja kezdeni a törvényeségi főtárgyalást.

Es mi köze van a revizionizmushoz Lanczet Józsinak?

De mi köze van a revizionizmushoz szegény Lanczet Józsi barátomnak, ennek a simpatikus és köztiszteltben álló példás polgárnak, aki véletlenül a „Bukaresti Lapok“ fővárosi kiadóhivatalának vezetője?

Lanczet Józsi nemcsak zsidó, de legjobban edényi cionista familiából származik. Ő maga is éveken keresztül lakott Palesztinában és minden vágya az, hogy oda visszamenjen. Családjának számos tagja künn él a Szentföldön és virágzó narancsligetekben gazdálkodik. A magyar irredentizmustól olyan távol áll, amilyen távol csak egy teljesen érdektelen ember állhat. Soha nem foglalkozott

politikával, hacsak nem cionista politikával. Irói ambíciói sincsenek, sőt, bár egy nagy magyar napilap fővárosi kiadó hivatatalának vezetője, rendes napi olvasmánya mégis az „Uj Kelet“.

Es lám Stelescu ur mégis öhozzá vezette a rombolókat. Ott voltam Lanczetnél, láttam a vandálpusztítást és nem vagyok képes elhinni, hogy azt diákok végezték. Nem! Stelescu csöcseléknek az élen állott, az ucca csavargóit szedte össze, mert egyetemi hallgatók, könyvet forgató ifjak, akik rendes polgári családban nevelkedtek ilyen pusztításra nem képesek.

Hajszja egy szerkesztőség után

A csöcselék előbb a Schitu Magureanu bulvardon kereste a „Bukaresti Lapok“ szerkesztőségét, ahol azonban köztették, hogy a lap hetekkel ezelőtt az Eli sabeta bulvardra költözött. A számot nem tudták meg, csak később. Énekelve vonult végig a kis csapat a köruton.

Sehol egy szál csendőr, sehol nem posztol a rendőr. A rombolók pedig vért, vért akarnak látni.

„Halál a Bukaresti Lapokra!“

A lap cégtáblája azonban nincs még kitéve. Éjfél feje jár az idő. Házirohálásra kopogtatnak. Végre az 57. szám alatt ráakadnak Lanczet Józsinak, a „Bukaresti Lapok“ kiadóhivatali főnökének lakására.

Lanczet modern, 6 emeletes palotában lakik, amely még be sincs teljesen fejezve. A földszinten és az első emeleten még nincsenek feltéve ajtók, ablakok, a ház előtt ott állanak még az állványok, homok, mész és cement...

A 3.ik emelet ki volt világítva. Lanczet Józsi lakása.

Néhány perccel ezelőtt Lanczet a családjával még az erkélyről figyelte a tüntetők felvonulását. De ime a tüntetők visszafordultak... Megállnak az 57. szám előtt. Rövid tanácskozás. Lanczet Józsi megértette. A lépcsőházba nyíló ajtót bezárta. Kemény, hatalmas és megvasalt.

Wertheimzárall ellátott tölgyfa ajtó. Családjával rajtan menekült a hátsólépcsőn. Le a pincébe. Lanczetné asszony és a kislány eszméletlenül feküdtek a pince cementjén, mialatt fenn Stelescu képviselő ur utasításai alapján megkezdődött az ostrom: 200 ember ostroma, egy tölgyfa ajtó ellen, 25 percig tartott

Sem rendőr, sem csendőr, csak a romboló csöcselék

Nem igyekszem leírni, mi történt ezután, csupán annyit, hogy feltörték a fiókokat, a szekrényeket, az íróasztalt és mindent összetörtek, összezuztak és loptak. Sokat loptak, kabátokat, téli bundákat, szőrméket, fehérneműket, ezüstneműt szőnyeget, aranyórát, ékszereket, képeket, írógépet. A kiadóhivatali feldul ták a telefonnak sem kegyelmeztek meg — pedig az a telfontársaság tulajdonát képezi. Az uccán máglyát gyújtottak a kartotékokból, a támpéldányokból, az előfizetői és hirdetői törzslapokból, a számlablckokból.

Es körül táncolták. Mint a kanibálok. Es csendőr és rendőr sehol sem volt. Pedig a tüntetés már órák óta folyt.

Ide csak azután jutottak el, miután máglyát gyújtottak a szociáldemokrata párt könyvtárából, miután megzavarták a „Criterion“ kör előadását André Gide.

Jön TANASE jön a Magyar Színházban

RCA-rádió

legfőbb zene, tökéletes szelektivitás

Körlet-
képviselő:

Constructio

Cluj, P. Unirii 32.
Telefon: 83.

A bulgáriai kisebbségek

Írta: Dr. N. M. Gelber

III.

A falvakban körülbelül 1000 zsidó él, nem mint mezőgazdász, hanem főleg mint kereskedő. Létszámuk azonban egyre csökken a paraszti szövetkezeti mozgalom fejlődése és terjedése árán. Jóllehet a múlt század kilencvenes éveiben kísérleteket tettek a zsidók a mezőgazdaságban való letelepítésére, ez azonban nem járt sikerrel, nem a zsidók hibájából, hanem a tisztviselők és a parasztság zsidóellenes magatartása miatt, bár a bulgáriai mezőgazdasági szakemberek véleménye szerint még ma is jelentős lehetőségek vannak a zsidók mezőgazdasági letelepítésének, különösen zöldségkertekben és a szőlőtermelésben. Néhány dohánytermelési vidéken több zsidó család dohányültetvényeken dolgozik és bár a legjobbak közé tartoznak egész Bulgáriában, de ezeknek nagy része is az utóbbi években kivándorolt Palesztinába. Különösen az itteni zsidók, a többi országok zsidóságához hasonlóan, főképpen városokban élnek. Ami gazdasági struktúrájukat illeti, nagyrészt a kereskedelem, a kézműiparban és a szabad pályákon vannak elhelyezkedve, de igen gyengén vannak képviselve a nagyiparban és a közhivatalokban. Az 1926. évi legutóbbi népszámlálás adatai szerint: Szófia, Plovdiv és Russe városokban, ahol nagyobb zsidó tömegek élnek, következő a zsidók gazdasági elosztódása: Kereskedelem 5412 egyén, áruszállításban 216, iparban és kézművességben 3783, házi szolgálatban 94, különböző megjelölhetetlen foglalkozásokban 293, szabadpályákon 574 és munkásságban 3754 zsidó. Az utóbbi években, mint a többi kelet-európai országokban, itt is folyamatban van az önálló pályakon lévő zsidók számának fokozatos csökkenése és egyre gyorsabb tempóban nyúlik előre a zsidók elproletarizálódása. Míg 1920-ban az önálló zsidók 49,3 százaléka, a munkások 30,5 százaléka és a szolgák és kisegítők 20,2 százaléka voltak, 1926-ban a szabadfoglalkozásúak 4 és fél százaléka csökkentek a szolgák és kisegítők 22,7 és a munkások 36,1 százalékaival szemben. A kereskedelem és a pénzügyek terén a zsidók itt nem játszanak vezető szerepet. Az állami közgazdaságban csaknem egyáltalán nincsenek képviselve.

Az orosz-török háború után (1877), a bulgáriai állam megszervezése idejében a zsidók még nem voltak kulturális tekintetben elköszívte hivatalnoki pozíciók betöltésére. Csak ezután, az Alliance Izraelite Universelle által létesített iskolák járultak hozzá egy zsidó intellektuális osztály kitermeléséhez. Bár Bulgáriai állami fejlődése ipari és kereskedelmi terén nagy munkalehetőségeket nyitott meg a más népek kereskedelmileg képzett elemeinek, mint a görögök, örmények és bulgárok jelenléte folytán, nem léphetett elő a zsidók gazdasági megerősödése. Így nem lehet csodálkozni azon sem, hogy a bankokban egészen jelentéktelen számban szerepelnek a zsidók. Az exportkereskedelemben, a háború előtt vezető szerepük volt a zsidóknak. A háború utáni viszonyok azonban hátrányokra változtatták meg a helyzetet. Így például a gabonaexportban, amely ez előtt a zsidók gazdasági terepének volt, állami igazgatóságot állítottak fel a gabonaexportra és a gabonakivitelre, amely a zsidókat legfeljebb bevásárlási ügynökként használta. A zsidók egyaránt dolgoznak, de inkább mint munkavállalók és nem mint kezdeményező gazdasági tényezők. A zsidóknak folytonos kiszorítása a bank és hitelintézményekből, önszervezésre készítette őket szövetkezeti alapon. Tizenhat zsidó hitelintézet vezetése alatt állnak. Lényeges megerősítést hozott a zsidó kereskedelmi és ipari osztálynak és lehetővé teszi a zsidó existenciájának bizonyos mértékű

gazdasági konszolidálódását. Politikai és jogi tekintetben a zsidók emancipált elemei az országnak. Az összes balkáni államok közül, ahol zsidók élnek, valóban Bulgária az egyetlen ország, amely a Balkánban az 1878. évi berlini kongresszus utáni átalakulásban, Romániával és Jugoszláviával ellentétben, minden ellentmondás nélkül akceptálta a berlini szerződés kötelezettségét az összes felekezetek és különösen a zsidók korlátlan egyenjogúsítására és ezt az 1879. évi törvényi alkotmány is nagyból foglalta. Általában az állam mentes az antiszemitizmusról. A közvéleményben azonban napról napra nő, ami egyre nagy aggodalmakat ébreszt a zsidóság kebelében.

Ezzel szemben mintaszerű a zsidó hitközségi szervezete. Talán az első bulgáriai hitközségi egységet ismerjük, dr. Konstantin Jiracek, az ismert történész és bécsi egyetemi tanár érdeme az, aki az akkori bulgáriai zsidóság szervezetét nagy leberálizmussal modern európai alapokra fektette.

Az 1880. évi „ideiglenes szabályzat a keresztények, mohamedánok és zsidók vallási alkotmányairól” minden zsinagógát, mint hitközségi egységet ismer el. Azokban a városokban, ahol több zsinagóga van, mindegyik független. Az egyes dülj összekötő szerv a bulgáriai „grand rabbin”, akit az állam dotál és aki az állam előtt az összes zsidóságot képviseli. Mellette működik a központi konszisztórium.

Csak a hitközségek 1900. évi kongresszusa alkotta meg az új alapszabályt, amely a demokratikus alapelveknek megfelelő. Idővel sikerült a zsidó nemzeti pártnak a hitközségek vezetését átvenni és a központi konszisztórium autoritását növelni. 1920-ban általános titkos választás útján jött létre a zsidó hitközségek második kongresszusa, amely egy demokratikus hitközségi alkotmányt szavazott meg. Egy helyes zsidó lakói egy hitközséget alkotnak, amelynek élén egy konszisztórium áll. Minden harmadik évben összeül a hitközségek kongresszusa, amely a központi konszisztóriumot, a legmagasabb zsidó hitközségi fórumot megválasztja. A hitközségek feladatainak köre magában foglalja az összes zsidó életet vallási, nemzeti és szociál-gazdasági tekintetben. Összesen 34 hitközség működik Bulgáriában, amelyek egy hitközségi szövetségbe tömörülnek, amely egyúttal a bulgáriai zsidóságnak, mint vallás-nemzeti kisebbségnek a szervezeti is képezi. A szervezett legfőbb organuma a már említett kongresszus. Választójoggal bír minden hitközségi tag, aki betöltötte a 21. életévét, állampolgári

hovatartozásra való tekintet nélkül. A passzív választójog azonban már a bulgáriai állampolgársághoz van kötve. Nyolcszáz lélekre egy delegátus esik. A központi konszisztórium mellett működik a főrabbinátus, a legmagasabb bírói fórum, amelynek ítéleteit vallási ügyekben állami szervek hajtják végre. Az iskolák is ennek fenntartása alatt állnak. A zsidóság szervezeteinek jelenleg 13 gyermekertje 23 elemi iskolája és 5 progimnáziuma van 3776 tanulóval és 146 tanerővel. Az összköltségvetés hét és fél millió leva, amelynek husz százalékát az önkormányzat és az állam fedezi. Az összes zsidó iskolákban a bulgáriai nyelv, történelem és földrajz kivételével, az összes tantárgyat héberül adják elő.

Bár a hitközségi alkotmány és szervezete de facto el van ismerve, formális elismerése azonban még mindig nem történt meg. A kormány most egy speciális bizottságot küldött ki és ettől várják a hitközségi szervezet formális elismerését is.

4. Oroszok. A fehér-orosz hadseregnek a bolsevikiek elleni harcában való összeomlása után, Bulgáriát az orosz menekültek nagy tömege öntötte el. Jelenleg 10.564 orosz menekült él Bulgáriában, akik önálló életet élnek. Nem veszik igénybe a kisebbségi egyezmény előnyeit, az állam mégsem gördít semilyen akadályt kulturális kiállítások felé. Azokban a városokban, ahol nagy számban élnek, megvan a maguk kulturális és gazdasági egyesületük és iskolájuk. Így ma Bulgáriában három orosz népiskola és egy progimnázium működik, amelyek ugyancsak állami szubvencióban részesülnek.

A bulgáriai kisebbségek helyzetének eme vázlatából láthatjuk, hogy helyzetük sokkal kedvezőbb, mint a többi országok kisebbségei. Jóllehet, ez a helyzet még mindig nem a legjobb, de az a megértés, amellyel a bulgáriai állam és közvélemény a kisebbségek követeléseit és igényeit kezeli, jótévesztő atmoszférát teremt, amely lehetővé teszi a kisebbségek minden surlódás nélküli együttélését a többségi néppel. Erősen érzéketlen azonban hiányát a kisebbségi kérdés egy séges törvénybeiktatott szabályozása. Ennek a szükségletnek megfelelően az utóbbi időben különböző tervek merültek fel a bulgáriai kormány körében ennek a hiánynak a kiküszöbölésére. Eszerint a közeljövőben a miniszterelnökség mellett kisebbségi államtitkárságot állítanak, amelynek feladata lesz a kisebbségi kérdés egységes és törvényes szabályozása mellett, az összekötő szervezet képzésének és az állam között. Hogy mennyiben fogják ezt realizálni, erre a közeljövő fog feleletet adni. (Vége.)

rettje. Gustav Fröhlich, Dolly Haas, Halmay Tibor. Rendezte: Bolváry. Írta: Roda-Roda. Zenéjét szerezte: Robert Stolz.

SELECT-MOZGO műsora

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:

Elisabeth Bergnerrel: Az érzéki száj (Melo) című nagyhatású slágerben. Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)

Vasárnap d. e. 11. kor: Kadétkisasszony. Matinéelőadás 10 és 20 lejes helyekkel. Minden idő legnagyobb filmoperettje. Gustav Fröhlich, Dolly Haas, Halmay Tibor. Rendezte: Bolváry. Zene: Robert Stolz.

Szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9 kor: Kadétkisasszony. (Liebeskommando). Minden idő legnagyobb filmope-

Jön: Megszólt a szívem. Alpar Gitta és Gustav Fröhlich. Legújabb Fox világi híradó.

URANIA-MOZGO műsora

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:

Idegenlégió. (Pinty és Ponty). Főszerepekben: Stan és Bran híres komikusokkal. Könyvekig kacagató mulatságos bohózat. Műsoron kívül hangos heti híradó. Metro film.

CORSO-MOZGO műsora

Vasárnap délelőtt 11 órákor szenzációs vigjáték matiné olcsó helyekkel. Vasárnap:

Forgószélkisaszony. Anny Ondra legújabb vigjátéklágerének erdélyi bemutatója. Férfi főszerepekben: Werner Futerer, 2 órai pazar szórakozás.

Hétfőtől kezdve: Apasági R. T. igen mulatságos vigjáték spanyol zene és tánc számokkal. Főszerepekben: Fritz Schultz, Ralph A. Roberts, Betty Bird, Hans Brausewetter, Lizzy Natzler.

Jön: A második Dolly Haas film.

APRÓ HIRDETÉS EN

Bizonyos közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 szavazat kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígis levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Fényképezési cikkek és felvételek kiadása előnyösen és kifogástalanul a d'Or illatszertárban, Piata Unirii 6.

Prima négylámpás hálózati és egy három lámpás teleskop rádió eladó. Király u. 45. Gombos.

OXIGEN kapható „Johanna” szilvizgyár Cluj, Anton Pan 8.

Megélhetést nyernek helyben és vidéken az agilis könyvelők Lepagenál Cluj.

Egyetemi hallgatók keres nov. 15-re garantált csendes, férgmentes különbejárati szobát fürdőszobával használattal, esetleg ellátással. Cim a kiadóban.

Köser felváltottat is lehet jót és olcsót kapni. Tegyen egy kísérletet a Szchenyi tér 1. sz. alatti új bogdában. Color mellett, ahol a legkényesebb igényeket is kielégítik.

Hordók 600-1000 literen felüliek eladó. Demeter Calea Motilor 2.

Nagy üzlethelyiség fűszer, vas, liszt, terménykereskedésnek, vagy bogdában nagy borpincével kiadó. Cim Calea Motilor 94.

Németül beszélő uriháznál fiatal leány teljes ellátással szobát kaphat. Jelige „Belváros”.

Neológ iskolától Boros papirkereskedésig táskák iskolakönyvekkel elvesztett. Bejelentés megtalálása kéretik e lap szerkesztőségbe leadni.

Két szoba, konyha, fürdőszobás lakást keresek. Címeket „Pontos fizető 5” jelígre a kiadóba.

Naponta 25-30 liter tehéntejet keresek. Rosenberg, Str. Filipescu 7.

Naponta frissen fejt köser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Varróné, elsőrangú francia és angol-munkás vállalkozó nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis saját lakásán: Str. Tunarilor 13 a, (volt Zăpolya uca), ajtó 2.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ OPERA MŰSORA

Vasárnap, nov. 13 (délután): A denévér.

Hétfő, nov. 14: Szimfónikus hangverseny és Scherezade (Balett premier.)

Szinkór-Mozgo műsora

Vasárnap d. e. 11-kor: Kadétkisasszony. Matinéelőadás 10 és 20 lejes helyekkel. Minden idő legnagyobb filmoperettje. Gustav Fröhlich, Dolly Haas, Halmay Tibor. Rendezte: Bolváry. Zene: Robert Stolz.

Szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9 kor: Kadétkisasszony. (Liebeskommando). Minden idő legnagyobb filmope-

HI

TELEFON 5-66. Az Iparkamara

Ma, vasárnap

SA

Edmond Rosmen. W. v. Turfőszerepekben: tökéletesebb

Vasárnap d. e. szívek Ábrahám rettje Schneidert. Rózsival, Georárok

Jön: Megszólt a szívem és Gu Legújabb WESTERN ELECTRIC Helyárak: 3 óra 5, 7, 9 órákor

Pár strófa gyermek

Megint egy stgyermekéért. A Napközi Ot Neuberger, az nő meghívott, Juk a sajtó.

Semmi különbségedni. Az apró illedelmesen, lesz és mosolyos bánya gyokra, akiket ök A konyhában n ebéd, a régi rend — Hál'istenne nem aratott a k — Persze ma Semmi hiba az in ötvennyolc gyer dünk élelmezni tő ze meg szegények járnak!

Tehát meg kell Ruhaakciót, hogy sen őket ruházn. akiket kosztoltatn nyolcat is. És akc vennyolc is hozzá hon ebédjeihez.

Hogyan lehetne gyerekeknek nem azért, mert kizis jöttek, a náluknál gondoskodjanak, h nak éhínségben. V a Nőegylet taglétszony legyen a oyan a probléma m oyan asszony pe váron, aki nem saj husz lejt, ha tud nyole gyermeket n Haladéktalanul, mény tél, csoporto jenek házról-házra gyűjtésük az új tag teni az egylett d egész városra. Ez gyorsan. Cito, cito Kétszer ad, ki n

A kosztot olcsón teni. Egy ebéd izes, nőtteket is kielégít gyermek reggelit n kerül egy személynél. Husz lejtől egy jut. Nem megnyug lejtért négy árva, v meknek adtunk ebéd Es nem megnyugt adakozók között leh az adományozottak

Örvendetes jelens gyűjtöttek tagokat. dícsérnek különös pártoló tagot hozott nak.

HIREK

Royal-Mozgó
Az Iparkamara új palotájában
TELEFON 5-66. TELEFON 5-66.

Ma, vasárnap d. u. 3, 5, 7, és 9.kor:

SASFIÓK

Edmond Rostand „L'Aigle”-ja film. W. v. Turjansky rendezésében, a főszerepben: Walter Edhofer, a leg-tökéletesebb „Reichstadti herceg”.

Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Boldog szívek. Abraham Pál legbájosabb operettje Schneider Magdával, Bársony Rózsival, Georg Alexanderral, Hely-árak 10 és 15 lej.

Jön: Megszólt a szívem. Alpár Gitta és Gustav Fröhlich.
Legujabb Fox világhírű.
WESTERN ELECTRIC CSODABESZÉLŐGÉP

Helyárak: 3 órákor minden jegy 20 lej, 5, 7, 9 órákor 15, 20, 25, 30 és 35 lej.

Pár strófa az elhagyott gyermekekért...

Megint egy strófát kell elsírnunk a gyermekekért.

A Napközi Otthonról van szó, ahová Neubergerné, az agilis, jószágos elnök-nő meghívott. Jön a tél, figyeljen rájuk a sajtó.

Semmi különbséget nem tudtam fölfedezni. Az apró gyerekek épp olyan üledelmesen, lesújtottságuk ösztönös és mosolyos bánatával néznek föl a nagyokra, akiket ők boldogoknak hisznek. A konyhában nagy üstökben fő az ebéd, a régi rend és tisztaság.

Hál'istennek — mondom — itt nem aratott a krízis.

Persze maga nem veszi észre. Semmi hiba az intézményben, csak száz ötvennyolc gyermek helyett nem tudunk élelmezni többet száznál. És nézze meg szegényeket, micsoda gunyában járnak!

Tehát meg kell inlítani az akciókat. Ruhaakció, hogy csanakúra föl lehesen őket ruházni. De ne csak a százat, akiket kosztoltatnak, hanem az ötvennyolcat is. És akciózni kell, hogy az ötvennyolc is hozzájusson a Napközi Otthon ebédjeihez.

Hogyan lehetne ezt megcsinálni? A gyerekeknek nem szabad elpusztulniok azért, mert krízis van. Ha a világra jöttek, a náluknál jobb helyzetben levők gondoskodjanak, hogy el ne satnyuljanak éhínségben. Vagyis föl kell emelni a Nőgyűlés taglétszámát. Ezer zsidó asszony legyen tagja a Nőgyűlésnek és a probléma meg van oldva. Ezer olyan asszony pedig van még Kolozsváron, aki nem sajnálja magától a havi husz lejt, ha tudja, hogy ezzel ötvennyolc gyermeket ment meg az életnek.

Haladéktalanul, mielőtt beáll a kemény tél, csoportokba szervezve, menjenek házról-házra a Nőgyűlés tagjai és gyűjtsék az új tagokat. Ki kell terjeszteni az egylet áldásos szellemét az egész városra. Ezt kell cselekedni — gyorsan. Cito, cito, cito!

Kétszer ad, ki nyomban ad!

A kosztot olcsón tudják előteremteni.

Egy ebéd izes, kiadós, tápláló, felöltöket is kielégítő (hiszen a legtöbb gyermek reggelit nem is eszik) és nem kerül egy személynre többé négy-öt lejt-nél. Husz lejtől egy hónapra négy ebéd jut. Nem megnyugtató érzés, hogy 20 lejtért négy árva, vagy elhagyott gyermeknek adunk ebédet?

És nem megnyugtató vajjon, hogy az adakozók között lehet az ember és nem az adományozottak között?

Örvendétes jelenség, hogy férfiak is gyűjtenek tagokat. Egy fiatal orvost dícsérnek különösen, aki egy esomé pártoló tagot hozott a Napközi Otthonra.

Hatalmas programot ad a trónbeszéd

A kartellek megrendszabályozását, a költségvetés kiegyensúlyozását, egészséges külpolitikát, választójogi reformot és decentralizációt ígér a kormány

Bucuresti-Bukarest, november 12. A tegnapi kihallgatáson Maniu miniszterelnök részletesen beszámolt az uralkodónak a kormány programjáról majd előterjesztette a trónbeszéd szövegét is, amelyet általános vonalaiban Károly király aprobált. A trónbeszéd végleges szövegét a hétfőn Bukarestben összeülő minisztertanács fogja megállapítani, amelyen öfelsege személyesen fog elnökölni. A trónbeszéd ki fog terjedni a törvény egységesítésére, a kartellek megrendszabályozására, a költségvetés kiegyensúlyozására. A trónbeszéd hangoztatni fogja, hogy a kormány ragaszkodik a külpolitikai tradíciókhoz a meg

lévő szövetségi kapcsolatok keretén belül. A népszövetségi leszerelési konferencián az eddigi magatartás folytatódik a béke jegyében. A választási törvény reformjánál Maniu Mirtoval közös álláspontot képvisel a prémiumrend szer felfüggesztése tekintetében. A legközelebbi parlamenti ülészakon sor kerül a közigazgatási törvény módosítására is, a decentralizáció elvének erős kihangsúlyozásával, ugyszintén a kamara legközelebbi üléseinek egyikén foglalkozni fog a kartellek árpolitikájának megrendszabályozásával is.

Minden szerdán délután négy órakor a Nőgyűlés székházában értekezletet tartanak. Az egylet vezetősége ezen az uton kéri a tagokat és érdeklődőket, hogy látogassák szorgalmasan a tanácskozásokat és akinek hasznosítható életrevaló javaslata van, terjessze elő. Boldogan fogadják minden indítványt, ami alkalmas arra, hogy a gyermekek a tél rémségei ellen megóvassanak.

Gyermektelen házaspár számára jó alkalom kínálkozik gyermekek örökbefogadására. A Napközi Otthonban egy 14 és 11 éves leányka és egy hat éves kisfiú fogadható örökbe. Szépek, egészségesek és tanulékonyak ezek az apátlan-anyaítlan örvek.

Az Otthonból örökbevett gyermekek soha bajt nem hoztak új szüleiknek. Egy esetben az történt, hogy az örökbevett leánygyermeket a gazdag örökbevevők szépen, háziásan neveltették, nyelvekre tanították és zongorára, de varrásra is. Ma az a helyzet, hogy az örökbe fogadott gyermek az elszegényedett nevelőszülőket tartja el.

Persze pillanatig sem gondolok ilyen esetekre. De napjainkban nincsenek meglepetések és mindnyájunkat érhet baleset. (sz. i.)

Angliában új vámokot róttak ki a mezőgazdasági terményekre. Londonból jelentik: Az angol alsóház új vámokot rótt ki a mezőgazdasági terményekre és néhány más árukatégeriára.

Ma lesz az Arvagondozó gyermekdélutánja. Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó kolozsvári csoportja f. hó 13-án, vasárnap délután 3 órai kezdettel tartja első gyermekdélutánját a katolikus gimnázium dísztermében. Műsor: Prolog Bergner Évi, konferál Ehrenfeld Péter, szaval Weizmann Bandi, mátróztánc Balázs Márta, Friedmann Akos, szaval Hönigsberg Péter, zongorázik Salamon Bella, ritmikus ugrások Farkas Edit, Katz Elza, Fuchs Juci, Sole Miri, Jakab Gyuri, mesél Szántó Paula, görbeszájú család Gárdos N., ritmikus gyakorlatok Herskovits Lili, Jakab Gyuri és Öcsi, Sennensieb P., Nimberger Márta, Schwarcz M., Kohn E. Sole M., Wolf K., Fuhes J., Katz Elza, Farkas E., Mandula P. Dialóg Nóti, Dux, tánc Sole Miri, Fuchs Juci, Katz Elza, Farkas Edit, A kavics Neumann Judith, és Tibi, tánc Berger Kati, Rosenberg Jancsi, automatababa Nimberger Márta, Beck Ziska, Czerjék Iona, Ehrenfeld Peti, zongorázik Szabó Rózi, Grün Anci, szaval Beck Ziska, tánc előadják a maksvák. Ha gyermekének örömet akar szerezni, úgy feltétlenül jöjjön el erre a hangulatos, kedves délutánra, ahol kedves körben szórakoztatni fogjuk kicsiny hallgatóinkat. Kérjük, gondoljanak arra is, hogy e gyermekdélután jótékonycélu. A beléptidij 10 lejt.

Precízios körzöt, műszereket, külföldi rajzpapírokat vegyen Lepage nál, Cluj. Kérjen mintát, árajánlatot.

Szomorj Dezső: Gyuri. Gyönyörű szem. relmi regény Szomorj legujabb remekműve. Az Athenaeum 68 lejes vászon. kötésű sorozatában. Egy-egy kötet 3-400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage nál Kolozsvár. Kérje a 12 kötetes szenzációs sorozat jegyzékét.

Zendülés a bielefeldi fogházban. Berlinből jelentik: A bielefeldi letartóztatási intézetben a foglyok, köztük néhány több napja éhségstrájkot folytató elítélt fellázadtak, őreiket lefegyverezték, majd rombolni kezdtek a fogház irodáiban és a cellákban. A zendülők az ad minisztrációs hivatalok egész berendezését az uccára dobálták, a rájuk vonatkozó aktákat összetépték s szelek szárnyára bocsátották. Megerősített rendőri kar hatalmat rendeltek ki a fogházba s így sikerült a zendülést leszerelni.

Schalom Asch: Moszkva—Pétervár. A legnagyobb élő zsidó írónak hatalmas regénytrilógiájában megjelent a „Pétervár” kötet, 327 oldal, fehér papíron, fűzve 168 lej, vászonkötésben 225 lej. A Moszkva kötet 362 oldal. Ára azonos. Megragadó teljes képet nyújtanak Lenin és Sztalin új véres Oroszországról. Utánvéttel portómentesen küldi Lepage könyvkereskedés Cluj. Kérjen jegyzékét.

Gyomor. és bélyavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, hányingernél 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserű víz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Közkeletben jelentéseket olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általában dicserik. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Jótékonycélu ifjusági mozgóképelőadás az Uránia mozgóban. November 13-án, vasárnap és november 14-én, hétfőn délután az Uránia mozgóban előadásra kerül a Hadzi Murat film, mely a jól ismert kaukázusi szabadharcos történetét veti vászonra. Az előadások, melyek mind két napon délelőtt 9-től 11-ig és 11-től 1-ig lesznek, hihetőleg nagyszámú közönséget fognak vonzani annyival is inkább, mert az előadások tiszta bevétele jótékony céljára — a Zsidó kórháznak — fog jutni, mivel a színház tulajdonosa úgy a helyiséget, mint a filmet teljesen díjtalanul engedte át a kórháznak. Mint értesülünk, a kolozsvári iskolák növendékei felekezeti különbség nélkül, éppen erre való tekintettel mind megjelennek az előadásra, azonban természetesen felöltöttek s nagy számban fognak az előadások résztvenni, mert az elsőrangú film műélvezetet jelent mindenki számára. A beléptidij gyermekeknek csak 5 lej, míg felnőttek 10 lejt fizetnek.

Hölgyeim! Szükségük van télikabátokra, ruhákra!

Jöjjenek a „Pompadour” áruházba, RENGETEG ÚJ MODELL ERKEZETT.

Kevés pénzért jót kap!

Cluj—Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand 21.

* A zsidó iparosok aggmenházának teaestélye. A kolozsvári zsidó iparosok az immár az aggmenházuk javára rendszerezett teaestélyeket a téli időnyre ismét megkezdik. Így a f. hó 13-án, vasárnap este kilenc órai kezdettel a „Metropol” kávéházban tartja meg az idei első teaestélyét. Külön meghívók nem küldetnek ki, tehát ezuton kéri Kolozsvár város társadalmát, hogy ezen az emberbaráti szertet szalgálatában álló nemes intézmény javára tartandó jótékonycélu este lyén minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjék, az Aggmenház bizottsága.

A „REGALE”

cigaretta

valóban egy bámulatosan sikerült készítmény.

OLCSÓ ÉS JÓ

Ezért birt magának oly nagy fogyasztó közönséget teremteni és becsült a hazánkat látogató külföldiek által is.

Amellett, hogy a „Regale” cigaretta kiválóan jó dohányok keveréke, csomagolásának is vonzó külseje van.

FELBONTATLAN CSOMAG, „Regale” vásárolandó, mert csak abban őrizi meg a cigaretta a nedvesség azon fokát, a mely jó ízéhez és illatához annyira szükséges

Orosz buza van utban Ausztria felé Bécsből jelentik: Angol loboó alatt oroszországi buzával megrakott uszály. hajók vannak utban a Dunán felfelé Ausztriába szülő rendeltetéssel.

Staniol, alumínium gyári lerakat. Cellophan, selyempapír minden színben olcsón. Reliefképek, pergament és díszpapírok Lepage papírkereskedésében Cluj. Kérjen árjegyzéket, mintákat.

Jelentkezzenek a munkanélküli magántisztviselők. A Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete ezuton szólit fel minden munkanélküli tisztviselőt és alkalmazottat, hogy összeírás céljából jelentkezzen a szervezet irodájában: Piata Unirii (v. Főter) 19., I. emelet mindennap délután 3-8 óra között.

A trojka című mélyen megható orosz dráma kerül bemutatásra az Építőmunkás mozgóban vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor, hétfőn, szerdán 6 és 8 órákor. Főszerepekben: Olga Tschowa és Hans Adalbert von Schletton. Műsor előtt a legujabb Fox híradó.

Erdély-Bánati Orsz. Izraelita Iroda

788—1932.

Pályázati felhívás

zsidó elemi iskolai olvasókönyv szerkesztésére.

Az Erdély-Bánati Országos Izraelita Iroda ezennel pályázatot hirdet az Erdély-Bánát területén levő zsidó elemi iskolák részére szükséges II. osztályu román nyelvű olvasókönyvek szerkesztésére.

A pályamunkák készítésénél feltétlen irányadó a népiskolai törvény terv és utasítás, valamint mindazon rendeletek, melyek az elemi iskolai oktatást szabályozzák. Azonkívül nagy suly helyezendő a zsidó vallás törvényeire és eszméire. A legjobb munkák pályadíjai: első díj 3000 lej és második díj 1500 lej készpénzben. A pályaművek legkésőbb 1933 évi március 15-ig küllön jellegű borítékkal ellátva alulírott elnökhöz (Dr. Adorján Armin, Oradea, str. Vlahuta 3.) küldendők. A pályaműveket az e célból összeállítandó bíráló-bizottság fogja felülvizsgálni és a díjak kiosztására, valamint a kiadásra legalkalmasabb munkára javaslatot tenni.

Cluj—Oradea, 1932 november
Lax Salvador titkár Dr. Adorján Armin elnök

UJ KELET Legújabb hírek

Franciaország washingtoni nagykövete a legújabb moratóriumot kért a december 15-én esedékes haditartozás törlesztésére

Párizs, november 12. Claudel, Franciaország washingtoni nagykövete a kormány nevében moratóriumot kért a december 15-én esedékes haditartozás törlesztésére. Franciaország kérését azal indokolja meg, hogy a háborús adóságok törlesztése a mai viszonyok között súlyos veszéllyel járna külkereskedelmére és költségvetési egyensúlyára, amely utóbbit ezidőig még nem sikerült biztosítani.

Valószínűnek tartják, hogy az amerikai kormány Hoover Washingtonba visszatérte után, a jövő héten fog válaszolni az angol és francia moratóriumkérésre.

Ujabb jelentés már közli is, hogy Hoover visszatér Washingtonba a moratórium meghosszabbítását kérő angol és francia jegyzékek miatt. Az új esedékességek december 15-én válnának aktuálisokká s Európa nem tud fizetni — mint ezt a jegyzékek az Egyesült Államok kormányával közlik. Egyéb ként közelebbről új amerikai hivatalos nyilatkozat fog elhangzani a hadiadóságok kérdésében. Az amerikai kincstár részéről kommunikét tettek közzé, melyben közölték, hogy Görög- és Magyarország nem tettek eleget az esedékesség napján az Egyesült Államokkal szemben fennálló fizetési kötelezettségüknek.

London, november 12. Sir John Simon fogadta Franciaország, Belgium és Olaszország diplomáciai képviselőit s ismertette előttük azt a jegyzéket, a melyet Anglia az amerikai kormányhoz a hadiadóságok kérdésében intézett.

A jövő héten állapítják meg a francia konstruktív leszerelési tervezet véglegei szövegét

Párizs, november 12. A francia minisztertanács hétfőn, vagy kedden tartandó ülésén fogják megállapítani a francia konstruktív leszerelési tervezet véglegei szövegét. A tervezetet a jövő hét végén egyidőben fogják előterjeszteni Genfben, Londonban, Rómában és Berlinben.

— Dr. N. M. Gelber előadás sorozata a zsidó ifjuság részére, Folyó hó 14-én, hét fón este fél 9 órakor kezd meg dr. N. M. Gelber, a Kolozsváron tartózkodó kiváló zsidó történész előadásorozatát a kolozsvári zsidó ifjuság részére. Ebben a szem. mináriumban dr. Gelber a Cionista Világszervezet felépítményét fogja történelmi, politikai és közjogi szempontból ismertetni. Ez az előadásorozat hézag pótló lesz az erdélyi cionista nevelésben és sok olyan kérdésre fog világos feleletet adni, amelyek körül eddig zavaros homály uralkodott.

Anglia nem engedi a legi fegyverkezés csökkentését

Tovább fejlesztik a polgári repülést

London, november 12. A leszerelési kérdéssel kapcsolatban, amit most tárgyal az angol kormány, a Times a következőket jegyzi meg:

A különböző leszerelési javaslatok, amiket megvizsgáltak, magukban hordják a lehetőséget annak, hogy a katonai, szárazföldi és vízi repülőgépek számait lényegesen csökkentsék. Komolyan számítanak arra, hogy ebben a tekintetben eredményeket lehet elérni. Ebből azonban nem lehet arra következtetni, hogy Anglia a polgári repülést csökkenteni fogja, vagy pedig egy nemzetközi fórumnak ad jogot a beavatkozásra. Éppen ellenkezőleg. Az angol kormány el van tökélyre Angliában a polgári repülést minden lehető módon fejleszteni. Az általa

nos nézet oda irányul, hogy Anglia beleegyezik abba, hogy a repülőgépeket nemzetközi jelzésekkel lássák el, hogy egyik ország megismerhesse a másik ország légi haderejének erősségét. Az angol kormány foglalkozott általános formák között a francia leszerelési javaslattal, dacára annak, hogy a részletek még hiányoznak Egyes pontokra vonatkozólag már felvilágosítás szükséges. Angol körökben a francia javaslatot ószinte tervek tekintik, mely alkalmas arra, hogy megmutassa a kibontakozás útját. Az angol kormány még mindig nagy súlyt helyez arra, hogy Németországot a Genfben való visszatérésre rábírja és ennek a célnak elérése érdekében nem fog kimélni semilyen fáradságot.

Egyre konkrétobb formát ölt az aranytermeles fokozásának terve

Lugoseanu és Angheliescu Nagybányára utazik

Bucuresti-Bukarest, november 12. Lugoseanu ma megbeszélést folytatott Angheliescu bankkormányzóval, amelynek során többek között a Banca Nationalának belföldi arannyal való ellátásának kérdésében is tárgyaltak. A kormánynak ugyanis az a terve, hogy lényegesen emelni fogja a romániai aranytermelést. Ahoz azonban, hogy az

aranybányászásnak nagyobb lendületet adjanak, nagy összegű befektetésekre van szükség. Épen ezért kéri a kormány ebben az ügyben a Banca Nationala fokozott támogatását. Angheliescu és Lugoseanu a jövő hét folyamán együtt utaznak le Nagybányára, hogy az ottani bányatelepeken körül tekintsenek.

Csernovicban reggelig tartották megszállva a diákok a színházat

A belügyi államtitkár ujabb ígéretet tett a zavargások elfojtasára

Bucuresti-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Armand Călinescu belügyi államtitkár ujra nyilatkozott a sajtónak és kijelentette, hogy a legszigorubb rendszabályokat fogják alkalmazni a zavargásokban résztvevő diákok ellen. A kormány a közrendet veszélyeztetőknek tartja ezeket a zavargásokat és a rendfenntartó hatóságoknak a legszigorubb utasításokat küldte azoknak megfegyezésére. A minisztérium el van szánva arra, hogy amennyiben a rendbontásokban az egyetemi hallgatóság nagy számmal fog résztvenni, úgy be fogják zárni az egyetemeket. A kormány a legszigorubb vizsgálatot rendelte el a Csernovicban történt eseményekről kapcsolatban is.

Megszállva tartják a diákok a színházat

A csernovicai események még mindig izgalomban tartják a közvéleményt. Azok a diákok, akik tegnap este elbarrikádozták a Nemzeti Színházat, szombaton reggelig a színház nézőterén maradtak. A rendőrség csak egyenként engedte ki őket és mindegyiküknek nyilatkozatot kellett aláírniok. A hajnali órákban 400 diák verődött össze a színház előtt és ezek verekedést provokáltak a rendőrökkel. A rendőrök gumibotjaival több diákot könnyedén megsebesítettek. Reggel felé az összes diákokat kiengedték, miután igazolták magukat és nyilatkozatokat adtak. Vezérüket, Costache diákokat őrizetbe vették, de később társai intervenciójára, szabadlábrahelyeték.

Szociáldemokraták Maniunál
Maniu Flueraș vezetésével szociáldemokrata küldöttséget fogadott. Maniu előbb melegen gratulált Fluerașnak jubileuma alkalmával, majd a szociáldemokrata vezetők kérétek a miniszterelnököt, intézkedjék a szociáldemokrata párt ellen irányuló tüntetéseknek elejét vegyék. Ismertették a miniszterelnök előtt, hogy a diáküntetések során összerombolták a klub helyiségeit. Maniu erre ígéretet tett.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Egy csodás puder

Benes Londonba érkezett és nyilatkozott a német monarchia restaurálásának kérdéséről

London, november 12. Benes az angol fővárosba érkezett. Sajtónyilatkozatban hangoztatta, hogy a német monarchia restaurálásának messzemenő nemzetközi következményei lennének, ugyhogy a restauráció Németországnak nemcsak belügye, hanem egyik legsúlyosabb nemzetközi problémája is. Ezt a németeknek számba kell venniök, ha dönteni akarnak államformájuk felől. A csehszlovák külügyminiszter tegnap Párizsban Herriotval tárgyalt. A hét elején Londonból újra vissza fog térni Párizsba, hogy folytassa tárgyalásait Herriotval.

Aki könyvet igazán olcsón akar venni nov. 3—10-ig Lepage-nál magyar, német, francia könyveket mélyen leszállított áron vehet. Vidékre cserejeggyel rendelhetnek tetszés szerinti összegért. Jegyzéket küld Lepage Cluj.

— Salomon László előadása a Bné Jiszráel cionista diákkörben. Folyó hó 13-án vasárnap este fél 9 órai kezdettel tartja meg legközelebbi nagygyűlését a Bné Jiszráel cionista diákkör Föter 22. szám alatti (II. emelet) helyiségében. A cionista diákkör vasárnap esti összejövetelén Salomon László, az Uj Kelet szerkesztője tart előadást „A zsidó néplélek és a szociális haladás” címmel. Salomon László előadása iránt a cionista diákság körében élénk érdeklődés nyilvánul meg. Ezuton kéri a vezetőség a cionista diákok pontos megjelenését.

Novemberi reklámvásár!

Olcsó árak, új divatos minták, nagy választék modernül átalakított üzletházunkban!

Finom női batistszabkendő	7 lej
Finom mosott vászon	13 lej
Csikos zefir	13 lej
Sport- és pijamaflanel	19 lej
Rózsás pongyolaflanel	20 lej
Prima kelengyevászon	26 lej
Angol kelengyebatizs	29 lej
Oxford divatmintákban	29 lej
Sima düftinflanelek	29 lej
Cérna-barchetek divatminták	35 lej
Divatmintás düftinflanelek	35 lej
Divatos mintás ruhabársony	58 lej

Heller & Molnár
divatnagyruházásában
Cluj, Calea Regele Ferdinand 15.

FABRICATION 1932

Pâte Dentifrice du Docteur PIERRE

DE LA FACULTE DE MEDECINE

Rendezvények belépőjegyeire, esküvői és rendezvények meghívóira, levelezéseinkre ragasszunk KKL bélyeget

Taxa postală plătită în avans Nr. 124.718

Baron L. P. Telefon: 9-77. Havonta 116. Évre 600, egész évre 6000. Helyre: Havonta 116, egész évre 1160. KÉLET az esedékesség egyenlőségét és megjelölését

Yo-yo és v

Egy francia nacois megtalál oldásának kulcsa. Az illusztris föld minden egy yo-yot, szünne. A gondolat érte nélküli. A városka celluloid zemmel dolgoz. Árom heti késés. Rendeléseknek elrak azóta, mióta vátból, a legkesgödték. El kell fogadni megállapítását. Egy kis korrek. Azaj tudniill. yo-yovásárlástól világválság. De válság, aligha júnak yo-yot vásár.

A feibonio

Molnár Ferenc rabja megbukott. Megbukott Bécsben ahol az ősz szer. ugyanakkor, amik pelték. Keserű, ha egy termékeny és lan, több évtizede. De ennek így. Ferenc kivételes. Át ugyanis a mut. Pontosan kipuhát. sabb az elérést. öröm, mikor a cin. hangulatok és érz. mérnöke Molnár lémát meg nem p. számító beállított. a korlátolt számú zónságot. A probl. egy ezerréti társ. lehet mindenki. gé, szellemét, fir. ségét felajánlotta. nek, amely a legfi. rétegnak viszont a megvásárolható főbb életeleme.

Ma egyéb prof. molnárferenci pub. vanc szerzőjétől el. hozzájáruljon témák. Adja be nekik aká. mondja el vélemény. gazdasági összeoml. tás esetén? Ez a ge. amik a ma polgár. felizgul a polgár. smoncát kap. Főleg. bizony meg is mut. miérjén.

A svájci mem

Európa népeinek mindig úgy élt, min. kiegyensúlyozottabb demokratikusabb ors. Mialatt Európa n. ken vereztek: Svájc boldog állapotában. Svájc menedéket különböző tájairól dalmároknak, nihilis táknak, de jómaga, tében nem ismerté. setet, a forradalmi. Szociális problémák a kicsi ország, mely mező, idegenforgalm. halmozó, természeti. sak és bankjai millió. nokkal telítettek volt. És ime most Svájc radalmi láz áramkör. Genf uccáin, ahol. maták elegáns alakja. tyamán megszokottá. közgyűlések és leszer. tanácskozásairól kité. tak eddig békés sét.